

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 894/2019
13.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дамир Перић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради накнаде за експроприсано земљиште, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4392/18 од 01.11.2018. године, у седници одржаној 13.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4392/18 од 01.11.2018. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 319/2017 од 30.01.2018. године, ставом првим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде за 5184/139500 дела експроприсане непокретности парцеле .. површине ближе одређен изреком, уписане у ЛН .. КО ..., која у природи представља део улице ... у ... исплати 4.598.000,64 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу исплати на име накнаде 5184/139500 дела експроприсане непокретности парцеле .. уписане у ЛН .. КО ..., преко досуђеног до траженог износа од 5.484.960,64 динара са законском затезном камтом од пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да о свом трошку изврши упис права власништва - јавне својине Града Новог Сада на 5184/139500 дела експроприсане непокретности парцеле .. уписане у ЛН .. КО ..., што је тужилац дужан признати и трпети. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове прибављања писане документације у износу од 14.808,00 динара са законском затезном камтом од пресуђења до исплате. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 364.480,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 4392/18 од 01.11.2018. године, ставом првим изреке, жалба туженог је делимично усвојена и првостепена пресуда је преиначена тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова парнице преко износа од 306.163,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности до исплате и захтев за исплату законске затезне камате на досуђени износ од 14.808,00 динара од пресуђења до извршности, док је у преосталом непреиначеном усвајајућем

делу у ставу првом, у ставу трећем, у ставу четвртном и у ставу петом изреке првостепена пресуда потврђена и жалба туженог одбијена као неоснована. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против потврђујућег дела правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. ЗПП у вези члана 403. став 2 тачка 2. ЗПП („Сл. гласник РС“ бр. 72/11, 55/14 и 87/18), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није дошло ни до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба ЗПП, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у ЛН .. КО ... укњижен као власник к.п. ..., по култури њива друге класе, у улици ..., површине 13а 95м2 у уделу од 5184/139500. Предметна парцела је настала парцелизацијом земљишта под к.п. .. КО ..., која је по култури била њива - обрадиво пољопривредно земљиште, поред кога је пролазио пољски пут, а као последица бесправне градње, тај пољски пут је проширен на околна земљишта, па и земљиште тужиоца, и претворен у улицу Према Регулационом плану насеља ... („Сл. лист Града Новог Сада“ бр. 3/01, 3/03 и 17/03) парцела .. КО ... представља део већ постојеће улице ... у насељу ... и намењена је за јавну и саобраћајну површину. Предметна улица је у природи асфалтирана и инфраструктурно опремљена, а грађани је користе као за прилаз стамбеним објектима и као саобраћајницу у оквиру мреже улица у Управни поступак експропријације за предметну парцелу није вођен, није донета одлука о одузимању земљишта и о одређивању накнаде за одузето земљиште и тужиоцу није исплаћена накнада за фактички одузето земљиште. Према налазу и мишљењу вештака тржишна вредност за парцелу к.п. .. КО ... у уделу 5184/139500, према површини (и висини сувалничког удела) износи 4.598.000,64 динара. Тужилац је имао материјалне издатке у виду плаћања такси за прикупљену писмену документацију неопходну за покретање ове парнице издату од стране надлежних органа у укупном износу од 14.808,00 динара.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права обавезали туженог да тужиоцу исплати новчану накнаду због извршене фактичке експропријације земљишта.

Наиме, чланом 58. Устава Републике Србије између осталог прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1), као и да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2).

Из наведене уставне одредбе произилази да дозвољено одузимање права својине које не представља повреду права на имовину постоји само када су кумулативно

испуњена два услова: да је учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може да буде нижа од тржишне.

Чланом 9. ставом 1. Закона о грађевинском земљишту („Службени гласник РС” број 44/95, 23/96, 16/97, 46/98) који је био снази у време усвајања Регулационог плана насеља ... („Сл. лист Града Новог Сада бр. 3/01, 3/03 и 17/03), било је прописано је да се грађевинско земљиште приводи намени изградњом објекта, односно извођењем других радова, у складу са прописима у планирању и уређењу простора. Чланом 10. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник Републике Србије“, бр. 72/11, 88/2013, 105/2014) прописано је да се добрима у општој употреби у јавној својини, сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су, као такве, одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, пруги или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази итд.), а ставом 7. истог члана, добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута првог и другог реда) и тргова и јавних површина који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају спорно земљиште, означено као парцела .. КО ..., на којој је тужилац власник у уделу 5184/139500, према урбанистичком плану представља део већ постојеће улице ... у насељу ... и намењено је за јавну и саобраћајну површину. Земљиште које је планским актом јединице локалне самоуправе одређено за улицу, од тог момента по сили закона постаје средство у јавној својини, па је тужени био у обавези да експроприше од тужиоца земљиште које је постало средство у јавној својини, ради његовог привођења намени предвиђеној урбанистичким планом и да за исто исплати одговарајућу накнаду у управном поступку. Међутим, предметно земљиште је фактички приведено намени предвиђеној планским актом, с обзиром да се користи као улица – јавни пут у насељу који саобраћајно повезује делове насеља (члан 2. тачка 12. Закона о јавним путевима), чиме је извршена тзв. фактичка експропријација, која управо и настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији земљишта, односно његовом изузимању из поседа.

Сагласно наведеном, а како је предметно земљиште приведено намени у складу са планским актом и по сили закона постало јавна својина, тужилац као власник тог земљишта не може трпети штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији које би било основ за исплату новчане накнаде.

Стога су правилно нижестепени судови применили материјално право када су усвојили тужбени захтев и обавезали туженог да исплати новчану накнаду због извршене фактичке експропријације земљишта, коју су утврдили према тржишној вредности ове парцеле према налазу и мишљењу вештака са припадајућом законском затезном каматом, ближе наведено у изреци пресуде.

Пошто је несумњиво утврђено да се катастарска парцела .. КО ... користи као улица, тужени је одговоран и пасивно легитимисан у овој парници на основу члана 10. став 2. и 7. Закона о јавној својини, јер су улице јавно добро у општој употреби и у својини су јединице локалне самоуправе на чијој се територији налазе. Због тога

наводи ревизије да тужени ни једном правном или фактичком радњом није депоседирао тужиоца и да је спорно земљиште одређено за јавну - саобраћајну површину планским актом који је донет након формирања и изградње улице, и тако прихватио затечено стање како би се омогућила легализација бесправно изграђених објеката, немају утицаја на правилност побијане пресуде.

Имајући изложено у виду, нижестепени судови су правилном применом материјалог права – одредбе члана 42. Закона о експропријацији, досудили накнаду за фактички одузето земљиште у висини његове тржишне вредности.

Наводима ревизије туженог неосновано се побијају нижестепене пресуде због погрешне примене материјалног права. На утврђено чињенично стање правилно је примењено материјално право, а одлуке судова су свеобухватно образложене детаљним и ваљаним разлозима које у свему прихвата ревизијски суд.

О трошковима поступка одлучено је правилном применом чланова 153. и 154. ЗПП.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић